

FORSKNING I KORTHET: INNOVATIONSPOLITIK FÖR TILLVÄXT

Svenska företag står inför flera utmaningar som hindrar deras tillväxt och innovationskraft. Samtidigt lägger staten i dag miljardbelopp på att lösa problem vars existens är svår att bevisa. Det är några av resultaten från Ratios stora forskningsprogram *Financing of innovations*.

Innovationer och kunskap är en grogrund för välstånd. För att företag ska kunna utvecklas, vara nationellt och globalt konkurrenskraftiga liksom kunna höja produktivitet och löner, är innovationer och innovationskraft av stor vikt. Sett till olika internationella jämförelser som mäter innovationsförmåga ligger Sverige bra till – men tappar i placering.

Inom ramen för forskningsprogrammet *Financing of innovations* har en rad olika studier som har undersökt innovationsfinansieringens ekonomiska och legala utmaningar utifrån ett empiriskt och interdisciplinärt perspektiv. Några av de viktigaste slutsatserna är att det behövs ett ökat systemtänkande med fokus på kompetensförsörjning och marknadsekonomins institutioner – snarare än genom ekonomiskt stöd.

Länge har den svenska näringspolitiken fokuserat på vad man kallar för strukturell kapitalbrist, detta i syfte att skapa förutsättningar för fler innovationer. Från politiskt håll har det därför lagts stora skattebelopp på att försöka korrigera detta upplevda marknadsmisslyckande. Det statliga riskkapitalet uppgår till flera miljarder och till det tillkommer en mångfald av både direkta och indirekta stöd till företag. Enligt Tillväxtanalys (2015) uppgick enbart de direkta företagsstöden till 27 miljarder år 2011.

Ratios forskning visar dock att det saknas tydliga,

positiva effekter av företagsstöd. Internationell forskning ger en likartad bild. Det är dessutom många olika myndigheter som delar ut stöd och samordningen dem emellan är begränsad. Detta kan innebära att vissa företag sätter det i system att tillskansa sig många stöd – de blir bidragsentreprenörer.

“Detta kan innebära att vissa företag sätter det i system att tillskansa sig många stöd – de blir bidragsentreprenörer”

De många miljarder som läggs på att korrigera de upplevda marknadsmisslyckandena är således svår-motiverade. Forskarna pekar på att förekomsten av marknadsmisslyckanden på den svenska kapitalmarknaden är svåra att belägga, både gällande dess eventuella storlek och lokalisering. Därför är en följd att statliga insatser på området ofta blir missriktade.

– Det är rentav omöjligt att empiriskt uppskatta storleken på ett eventuellt marknadsmisslyckande. Påstådda marknadsmisslyckanden har därmed ersatts av politikmisslyckanden, menar Christian Sandström som har varit projektledare för *Financing of innovations*. En innovationspolitik för tillväxt behöver istället baseras på de reella tillväxthinder som finns för

svenska företag.

Bland sådana tillväxthinder finns inte minst kompetensbristen, vilken är påtaglig för flera olika branscher i flera delar av Sverige. Snabbväxande företag anger att rekryteringsproblem och brist på kompetenta medarbetare är ett av deras främsta tillväxthinder.

“Marknadsmislyckanden har därmed ersatts av politikmislyckanden”

tillväxthinder. Vidare är det tydligt att stora, etablerade företag ofta behöver utveckla nya kompetenser för att framgångsrikt klara av teknologiskiften som en övergång till digital teknik. Det svenska utbildningssystemet brister i både kvalitet och relevans, dessutom har missmatchningen på arbetsmarknaden ökat under senare år. Det behövs även mer tekniska utbildningar och tätare kopplingar mellan näringslivet och utbildningssystemet.

En annan slutsats från Ratios Financing of innovations är att ”kompetent kapital” i form av privat finansiering genom eget sparande, affärsänglar eller riskkapitalbolag är centralt för innovationsfinansieringen. Detta kan inte ersättas av publika fonder där incitamenten och styrningen aldrig blir desamma som för privata investerare.

OM FÖRFATTAREN

Docent Christian Sandström forskar på Ratio och Chalmers Tekniska Högskola, med särskilt intresse för teknologiskiften och dess implikationer för etablerade företag och politisk förändring.

OM FORSKNING I KORTHET

I syfte att öka tillgängligheten av Ratios forskning tar forskarna i samarbete med kommunikationsavdelningen fram så kallade ”policy briefs”. I dessa sammanfattas en eller flera utvalda publikationer kortfattat på svenska.

OM PROJEKTET OCH DENNA SKRIFT

Skriften Innovationspolitik för tillväxt är den sammanfattande slutskriften för forskningsprogrammet Financing of Innovations, med Vinnova som huvudfinansiär. Programmets syfte har varit att undersöka innovationsfinansieringens ekonomiska och legala utmaningar utifrån ett empiriskt och interdisciplinärt perspektiv för företag i olika utvecklingsfaser – från nystartade företag till stora börsföretag. Hur kan samspelet mellan finansiering och entreprenörskap förbättras för att underlätta innovationer, konkurrenskraftig produktion och uthållig tillväxt? Vilken lagstiftning är ändamålsenlig i företags olika utvecklingsfaser? Är de offentliga stöd- och finansieringssystemen effektiva?

Programmet har pågått under åren 2014–2018, engagerat en rad olika forskare, och resulterat i ett stort antal publikationer (49 vetenskapliga artiklar, 17 working papers som presenterats vid konferenser och symposier, samt 18 rapporter, böcker eller bokkapitel) inom ramen för programmets fem delområden:

- Finansiering av nya företag och snabb växande företag
- Finansiering av omstörtande innovationer
- Legala aspekter på innovationsfinansiering
- Offentligt stöd och innovationer